

Hverdagslivet

Barnehagelivet består for det meste av hverdager. En stor del av dagen er tid som ikke styres av voksne, men som rusler og går. Det er mange rutiner som gjentar seg, måltider skal forberedes og ryddes etter, vinterstid er det mye tøy som skal på. Bemanningen på morgenen og ettermiddagen er mindre enn midt på dagen.

Det er enkeltbarn som skal ha spesielle ting tilrettelagt for seg. Det skal avsettes tid for personalet til møter, kurs og foreldresamtaler. Dette er noen av rammene som styrer vår hverdag.

Vi synes det er viktig å jobbe for at denne hverdagen skal få en så god kvalitet som mulig. Spesielt for barna, men også for personalet. Det faste og kjente, som er trygt og stabilt, er viktig i barnas hverdag. Selvsagt skal vi innimellom snu ting på hodet, dra på teater, ha pølsefest, overraskelser... En barnehagehverdag av god kvalitet har mange spennende og rike utviklingsmuligheter i seg for barna, ikke minst i møtet og samværet med de andre. Derfor er de betingelsene vi klarer å gi dette samværet viktig for oss.

Mer konkret handler dette om:

Velkomst om morgenen

Barna tas godt imot om morgenen. Vi ønsker å møte alle i gardroben. Noen ganger er det imidlertid sånn at de barna som allerede er kommet, trenger den voksne inne på avdelingen. Da ber vi om at dere foreldre følger barna inn der vi er. I tillegg til at vi får ønsket hver enkelt velkommen, gir det oss anledning til å utveksle nyttig informasjon.

Lek

Rammeplan for barnehager vektlegger at "Leken skal ha en framtrødende plass i barns liv i barnehagen. Leken har egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen" (s.25). En stor del av dagen består av «fri» lek. Det vil si at barna selv velger hva og hvem de vil leke med. Når fri står i anførselstegn er det fordi denne leken også har viktige og nødvendige rammer. Her er det særlig to faktorer som spiller inn. Det ene er at personalet har gjort et bevisst valg når det gjelder leker og materiell og plasseringen av disse. Det skal være et variert leketilbud som gir mulighet for barna til å fordele seg på hele huset. Det skal være nok leker, men ikke så mye at det blir uoversiktlig.

Den andre faktoren er graden av voksen tilstedeværelse og deltagelse. Vi er mange på et lite område, og det krever at de voksne følger nøye med på det som skjer. Det kan være å vite hva som skjer i en eksisterende lek når det for eksempel oppstår konflikter. Er det en konflikt barna kan løse selv eller trenger noen litt støtte? Er leken slik at det er noen som egentlig ikke har det så morsomt? Bør en voksen gjøre oppmerksom på det, si noe om hvorfor det ikke er så greit å behandle noen på den eller den måten? Rett og slett gjøre barna oppmerksomme på hvordan det virker hvis man utsettes for noe som ikke er helt greit. Det handler om å lære barna noe om omgangsformer. Om å kunne ta andres perspektiv og se konsekvensene av egne handlinger.

Noen barn kan trenge litt hjelp til å komme inn i en lek, andre har litt å lære om å åpne opp og inkludere. Det blir de voksnes kontinuerlige oppgave under leken å vurdere når barna klarer seg fint på egen hånd og når det er greit med litt veiledning eller hjelp. Dette støttes av rammeplanen som sier at ”Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. I et lekefellesskap legges grunnlaget for barns vennskap med hverandre. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. I samhandling med hverandre legges grunnlaget for læring og sosial kompetanse” (s.25).

Noen barn kan trenge litt hjelp for å oppdage hverandre. Den voksne må se muligheter for vennskap mellom barna, og eventuelt hva som trengs for å hjelpe dem på vei. Kanskje en tur ut av barnehagen med en voksen og de aktuelle barna?

Barna skal ha reell innflytelse på avgjørelser som tas, de er likeverdige samarbeidspartnere. Naturlig nok er det vi voksne som avgjør. Men barna har førstehånds kjennskap til hva det handler om og skal høres på det. Takhøyden må være stor og mulighetene mange. Vi støtter oss til rammeplanen som sier at ”Leken er et allment menneskelig fenomen der barn har høy kompetanse og engasjement”(s. 25).

Fysisk utfoldelse

Fysisk utfoldelse og barn henger sammen omtrent som sommerkveld og trekkspill. Det er best ute eller i romslige lokaler, det er herlig for de som er glad i det, det er frydefullt langt inn i ryggmargen for de som er med. Men det kan være i slitsomste laget for omgivelsene som holder på med noe helt annet. Når du bygger verdens høyeste tårn, eller endelig finner ut av hvor det er to like i Memory, kan du saktens tåle en kraftig utrykning rundt sidebordet, men blir det for mange rundkjøringer med “BÆ-BU” er det fort på’n igjen fra nullpunktet, med både humør og resultat.

Avdelingene våre er av en størrelse som ikke akkurat gir rom for Doktor-sisten. Tross enkelte anslag som ballspill i garderoben og spredt korridorjogging, er det ikke lett å utfolde seg stort innendørs, i hvert fall ikke mange på en gang.

Vi ser absolutt viktigheten i gledesløping og andre beslektede fenomener. Det er viktig for så vel humøret som helsa, for armer og bein, og topplokket. Utfordringen ligger i å utnytte de begrensede mulighetene vi har. Vi vil legge til rette for aktiviteter som ikke nødvendigvis krever gymsal, men først og fremst bevissthet. Det er klart vi kan leke froskedam i garderoben og revehi på avdelingen under bord og stoler.

Ute er dog det viktigste rommet vårt når det gjelder fysisk utfoldelse. Vinterstid er vi ute cirka to timer. Det er i minste laget for noen, i meste laget for andre. Det justerer vi litt med å gå først eller sist ut og inn. Resten av året, så lenge vi holder oss rimelig tørre og varme uten altfor mange skift, er vi ute når det passer.

Vi har kan hende en slags trygghetskultur i barnehagen. Vi vil nødig at barn skal skade seg mens vi tar vare på dem. Likevel er det på utfordringer barna vokser. Kunsten er å kunne få utfordringer og å kunne bomme uten at det blir særlig alvorligere enn vondt.

Barnehagens rom

Vi tilrettelegger barnehagens rom med bevissthet rundt plassering av leker og materiell. Vi ønsker at rommene skal fremstå ryddige og innbydende. De skal invitere og inspirere til variert lek, læring og aktivitet tilpasset den barnegruppen avdelingen har. Barna skal ha innflytelse på og medvirkning i sin hverdag. Derfor må leker og utstyr plasseres slik at barna selv får tak i det de trenger. Rommene skal bære preg av det barna er opptatt av. Det kan være i form av leker og ulike gjenstander, og i form av fotografier og arbeider barna holder på med.

Samlinger

Samlingsstunden foregår som regel før formiddagsmaten og varer omtrent en halvtime. Det er en stund fylt av glede og god stemning og den er med på å styrke fellesskapet og samholdet mellom oss. Denne stunden gir god anledning til barnas medvirkning. De har sanger de har lyst å synge og ting de vil fortelle. Innimellom er det problemer som må løses og små og store mysterier å filosofere over. De voksne lytter til barnas innspill og følger opp deres initiativ. Det styrker barnas selvfølelse – det de forteller er verdt å lytte til.

I samlingsstunden formidles kultur. Rim og regler, eventyr, sanger og leker. Det er rom for høytlesning, fortellinger og dramatisering. Litt hopp og sprett og bevegelse hører også med. I samlingsstunden utvikles både selvhevdelse og selvkontroll. Selvhevdelse ved å stå frem og fortelle for gruppen. Selvkontroll ved å vente på tur.

Mål, innhold, alder og tålmodighet er noen av faktorene som bestemmer om samlingen er for hele avdelingen, en litt mindre gruppe eller hele huset.

Måltider

For å holde seg frisk og opplagt er det nødvendig med mat og drikke. Noen mager våkner sent, og da er det godt å kunne spise medbrakt frokostmatpakke i barnehagen. Til formiddagsmåltidet har vi ”smøremat”. Å smøre mat selv er et viktig skritt i retning av å bli selvhjulpent. Barna velger selv hva de vil spise, de sender brød og pålegg til hverandre og får den hjelpen de trenger. Måltidet skal være sosialt og hyggelig. Det er trygt og forutsigbart med faste plasser ved bordet, men selvsagt kan man byttelåne plass med hverandre i blant. Eller tre venner kan spise i dukkekroken.

Å lære seg alminnelig bordskikk hører også med. Det hender nok at det er et visst motsetningsforhold mellom god bordskikk og et sosialt hyggelig måltid i denne aldersgruppen. Da blir det den voksnes oppgave å vurdere når praten blir for livlig eller er på vei over i allsang. Det er i alle fall viktig at den voksne hører forskjell på positivt og negativt «bråk».

Toalett og hygiene

Dette kan høres trivielt og uviktig. Men for mange barn er det viktig å vite at en voksen er der når de står og venter på tur for å vaske hender før et måltid. Vite at om noen dytter eller sniker i køen så er det noen som følger med.

Også barn har sine vaner når de skal på do. Alene med åpen/lukket dør, i en periode kanskje med en voksen utenfor som sikrer at de får sitte i fred. Andre vil gjerne ha med et par-tre venner inn så det ikke blir så kjedelig. Igjen handler det om at den voksne vet og ser, og hjelper barna best mulig slik at det føles trygt og greit for dem.

Prosessen fra bleie til truse, er et nært samarbeide mellom barnet, personalet og foreldrene. Utstyrt med litt rikelig skiftetøy, ekstra årvåkenhet og positivt pågangsmot, kommer vi godt i mål!

Påkledning

Dette er en daglig affære som naturlig nok tar mest tid om vinteren. Barna lærer steg for steg å kle på seg selv. Det er viktig å få prøve og øve på det man nesten klarer, og å få hjelp til det man ikke får til. Gardroben er et utmerket sted å lære å holde litt orden på egne klær og finne ut av sammenhengen mellom klær og vær. Påkledning med mange barn skal være en hyggelig stund og må få ta den tiden det tar. Det er flott å klare ting på egenhånd, men det må også være tid og rom for å sitte litt på fanget, få litt hjelp av en venn (barn eller voksen), høre på en vits eller ta en sang eller to. Pussig nok er det rom for både humor og glede blant parkdresser og ullsokker, ikke alltid og til enhver tid, men vi må gi det en mulighet.

Hviling

Etter varierende nattesøvn eller lengde på barnehagedagen, kan barna ha ulike behov for hvile. Alle får en liten lur på madrass eller ute i vognen sin hvis de trenger det. Fast hviling for de litt større barna har avdelingene litt ulik praksis med. Vi har gode erfaringer med at barna legger seg ned et kvarters tid etter utetiden, enten før eller etter frukten. Det er godt å roe seg helt en liten stund, ligge tett-i-tett på tepper på gulvet. Dessuten er det koselig å dele teppe med en venn eller to.